

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Pe un an . . . . . 240 Lei Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei Un număr . . . . . 5 Lei Pentru străinătate pe un an . . . . . 300 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.</p>	<p>Prețul inserțiunilor:</p> <p>Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei</p>
--	---	--

Adunarea eparhială.

Chiar dacă adunările eparhiale nu interpretează fidel gândul legiuitorului bisericesc — la ceace bineînțeles contribuiesc împrejurările vieții diformate de astăzi — faptul lor constituie un moment prielnic ideii religioase. Și acesta nu numai pentru întărirea ei în popor, ci mai ales pentru crearea — oricât de vremelnic — a unei ambiante mai proprii, mai în nota dorită, și pentru mediul intelectualilor din centrele orășenești.

La desbaterile adunării noastre din anul trecut am văzut între auditori mulți intelectuali. Li va fi impresionat desigur, ca pe oricare membru al adunării de altfel, discuțiile de multe ori captivante în jurul problemelor dela ordinea zilei. Totdeauna însă i-am văzut pe aceștia în chip superior cuceriiți de farmecul ideii religioase, prin sine aptă să covârșească toate...

Și fenomenul acesta cred că nu este izolat, pretutindeni se manifestă, în măsură variată desigur. Dar atunci pentru care motiv se cârtește atâta împotriva legii noastre bisericești? Când drepturi au toți?

Sesiunea din acest an, cea din urmă din acest period încheie o gestiune. Că ea va adăuga la capitalul moștenit sau nu, aceasta ni-o va spune viitorul.

*

Sfânta liturgie, împreună cu Chemarea Duhului sfânt, a fost oficială de un sobor de 6 preoți. La Priceasnă P. S. Sa a predicat în legătură cu evanghelia despre primația duhului. Se desprinde aci gândul și dorirea ca și lucrările Adunării eparhiale — precum întreaga noastră viață ar trebui — să fie o plăcută slujbă închinată lui Dumnezeu.

Impresionant este apoi parastasul oficial pentru mecenații și binefăcătorii bisericii.

La orele 12 P. S. Episcop deschide ședința sesiunii cu următoarea cuvântare:

HRISTOS A INVIAT!

Onorată Adunare Eparhială,

Socot că a fost o fericită inspirație a legiuitorului să fixeze prin noua lege de organizare bisericească ziua ținerii Adunărilor eparhiale în timpul acesta de luminată după-prăznuire a Invierii Domnului. Lumina Invierii, la care ni-am adăpat sufletele în timpul marelui Praznic sporește mai mult ca orice puterea noastră de pătrundere, înțelepciunea și dragostea creștinească dintre noi atunci când ne adunăm spre a chibzui și lucra împreună la deslegarea problemelor în legătură cu binele și prosperarea din viitor a Bisericii noastre strămoșești.

Insist îndeosebi asupra acestui dar divin al Invierii și neprețuit element de închegare sufletească, asupra dragostei creștinești. Care este dragoste de Dumnezeu, dragoste de aproapele, dragoste față de Biserică, față de sfințele ei așezăminte și mântuitoarele ei rosturi.

Căci ea, această dragoste creștină dă gândului omenesc avânt spre pătrunderea adevărului creștin și la prefacerea cuvântului dumnezeesc, în care ni se prezintă acest adevăr, întru pâine spre o altă viață, vecinică.

Dragostea creștină înduplecă voința noastră spre supunere față de voia lui Dumnezeu. Nu de silă, ci din convingerea că această supunere este cea mai desăvârșită formă de validare a voinței noastre.

Aceeași dragoste creștinească dă întregii noastre activități în jurul soluționării problemelor bisericești, acea curățenie a gândului, acea noblețe a intențiilor și acea desinteresată și superioară alegere a mijloacelor prin care trebuie să se deosebească activitatea pe tărâm bisericesc de orice activitate profană.

Iubirea aceasta creștină, care după cuvântul Scripturii: „... nu pismuește, nu se tru-

fește, nu se poartă cu necuviință“ — și mai vărtos: „*nu caută ale sale*“, aș dori să fie principiul călăuzitor întru aprecierea strădaniilor, din cursul anului încheiat, ale Noastre și ale Consiliului nostru eparhial de a executa întru toate hotărârile din sesiunea trecută ale Adunării, de a îndruma gândirea și viața creștină din eparhie spre culmile mântuitoare, arătate și pilduite nouă de Mântuitorul și sfinții Lui Apostoli și de a Vă prezenta și o gestiune echilibrată din toate punctele de vedere.

Ca să nu mai stărue, nici în cursul desbaterilor din această sesiune, nici după încheierea ei, impresia că cu nesocotirea acestui principiu de desinteresată iubire creștinească, membrii de ai Adunării noastre eparhiale pe cari-i știu buni creștini — ar uza de situația lor din corporațiunile reprezentative ale Bisericii noastre pentru a-și servi interese particulare, cu totul străine de Biserică, pentru profit de ascensiune, sau popularitate lumească.

Dumnezeiasca slovă a Scripturii prezintă Biserica creștină ca un organism viu, în care fiecărui organ îi este rezervată o funcțiune bine determinată. Și accentuiază categoric că nu poate îndrăzni un organ să se substitue altuia fără ca această indisciplină să nu producă perturbații cari nu numai că stânjenesc bunul mers al dezvoltării organismului spre desăvârșire, dar sunt apte să pericliteze însași existența organismului. Așa ne învață sfântul Apostol Pavel când zice: „*Iar voi sunteți trupul lui Hristos și mădulări în parte*“ (I Cor. XII., 27). De aceea: „*...să nu fie desbinare în trup, ci să se grijească mădularile între sine asemenea unul de altul*“ (v. 25). Căci: „*de pătimește un mădular, pătimește toate mădularile împreună*“ (v. 26). Să nu uităm că: „**Dumnezeu a pus mădularile în trup, pe unul fiecare dintr'ânsele, precum a voit. Că de ar fi toate un mădular, unde ar fi trupul?**“ (I Cor. XII., 18-19).

Cine activează pe tărâm bisericesc cu credință și cu dragoste creștinească nu poate nesocoti această învățătură-avertisment a dumnezeieștii Scripturi: de a nu se confunda în viața bisericească stările și chemările, atribuțiile și răspunderile. Altfel în locul unei armonice și rodnice împreună lucrări între elementele componente ale Bisericii — cler și popor — spre binele Bisericii și spre sporirea și adâncirea vieții creștine în Biserică se ivește zarva și desbinarea, stări ce le exploatează profitorii

pentru hatârul lor și spre stricarea trupului lui Hristos.

Iubiților, peste veacuri ne poruncește Mântuitorul: „**Între voi să nu fie așa!**“ (Mc. X., 43). Ci: „*Poruncă nouă dau vouă ca să vă iubiți unii pe altul...*“ Căci: „*Întru aceasta vor canoaște toți că ai mei ucenici sunteți, de veți avea dragostea între voi*“ (In. XIII., 34—35).

Am toată nădejdea că desbaterile din această sesiune a Adunării noastre eparhiale vor fi animate de această creștinească dragoste poruncită nouă de Mântuitorul.

Cu atât mai vărtos, că condițiunile de ordin spiritual și material în cari s'a desfășurat viața bisericească din eparhia noastră în cursul anului încheiat ne îndreptățesc să privim cu un oarecare optimism în viitorul Bisericii noastre.

Vizitele ce am făcut în diferite părți ale eparhiei mi-au prilejuit impresia că generația de azi e profund dornică să-și reînvioreze credința și să-și adâncească viața religioasă. Se pare că de sus până jos, până în cele mai largi straturi ale poporului nostru străbate, ca un val de lumină, convingerea că singură credința strămoșilor noștri și sfânta Biserică în care ni s'a păstrat ea ni-au mai rămas pentru păstrarea celor mai scumpe comori ale sufletelor noastre.

Poporul nostru se îndreaptă iarăși către leagănul obârșiei noastre ca neam, către Biserică.

Construcțiile și renovările de biserici, daniile în bani și odoare, sporirea numărului ce se mărturisesc și împărtășesc, cununiile, în grupuri impresionante, de concubini, cercetarea tot mai regulată a bisericilor sunt tot atâtea semne îmbucurătoare pentru care nu putem mulțumi îndeajuns bunului Dumnezeu.

Pentru ca toate aceste semne să și ducă la idealul de gândire și viață creștinească mântuitoare, e necesar ca toate organele Bisericii din eparhia noastră să se rânduie — la lucrul pe teren — în slujba interpretării ortodoxiei noastre străbune prin fapte cu adevărat creștinești. Și nădăjduim că în cel mai scurt timp așa va fi. Căci dacă alături de F. O. R. și Soc. „Sf. Gheorghe“ echipele Fundațiilor regale, sau ale Institutului Social Banat-Crișana și ale altor asociații similare țin să încadreze în programul lor de muncă afirmarea ortodoxiei noastre prin combaterea sectelor, a concubinajelor, a căsătoriilor între nevrâstnici și să dea exemplu de cinstirea ce se cuvine

Bisericii, prin îngrijirea sfințelor locașuri și a cimitirelor și prin ridicarea de troițe, ca o încununare a muncii lor din cutare sat, nu va mai lipsi mult până când toată suflarea românească se va grăbi să-și scuture de pe ochii minții solzii indiferentismului religios și ai alipirii peste măsură de cele pământești spre a se întoarce cu trup și suflet la matca de credință și viață religioasă trasată de înaintași.

Ajutată astfel de toată lumea de bine, preoțimea noastră nu va putea nici ea înceta de a pune tot mai multă râvnă întru împlinirea misiunii ei sfinte. Acum că greutățile traiului i s'au mai ușurat prin ștergerea nedreptelor curbe și frunțile s'au mai descreșit de grija pentru anii bătrânețelor, prin trecerea la Casa generală de pensii, va trebui să-și sporească tot mai mult zelul și însuflețirea pentru a temelui pe vecie altarul străbunei noastre ortodoxii în sufletele credincioșilor.

Țin să mulțumesc aci guvernului țării pentru sollicitudinea arătată preoțimei atât prin ridicarea curbelor aplicate până aci numai salariilor preoțești cât și prin primirea preoțimei la Casa generală de pensii a Statului.

Nu-mi pot ascunde mulțumirea și nădejdele de bine pentru adâncirea și întărirea vieții religioase din eparhie, nădejdi ce leg de mănăstirile noastre, azi din bunăvoința și superioara înțelegere a guvernului înzestrate cu 550 ha. pădure și 75 ha. teren arabil.

Cu ajutorul lui Dumnezeu instituțiile ce ne vom strădui să așezăm într'ânsele și o viață mănăstirească bine organizată la care ne gândim își vor avea desigur influența lor binefăcătoare asupra vieții religioase din eparhie.

Trebuie să mulțumim dela acest loc guvernului și îndeosebi Dlui Ministru al Cultelor și pentru acest prețios dar ce a făcut eparhiei noastre.

Sper că într'un apropiat viitor rândurile preoțimei noastre se vor reîmprospăta cu elemente tinere, tot mai bine pregătite, în urma străduințelor noastre de a îmbunătăți condițiile de viață din internatul de pe lângă Academia noastră teologică.

În acest scop ne-am străduit să punem la dispoziția viitoarelor generații de clerici un internat nou și deplin corespunzător celor mai exigente cerințe pedagogice. Iar Ministerul educației naționale ni-a repartizat 5 burse, transformate în zece întrețineri gratuite în internat, fapt care ne face să credem că pentru anul școlar următor vom avea un număr mai însemnat de primiri în teologie.

Pentru acest sprijin acordat cu gândul de a ne ajuta să asigurăm eparhiei pentru locurile ce vor deveni libere prin pensionarea cu începere din anul viitor a preoților noștri ajunși la limita de vârstă, sau deficienți, o sucrescență selectă de preoți tineri, ținem să mulțumim dela acest loc dlui Ministru al Educației Naționale și îndeosebi.

Sub aspect general Biserica noastră ortodoxă română s'a dovedit ea totdeauna și în cursul anului încheiat cu suprema ocrotitoare a integrității sufletești a neamului prin atitudinile hotărâte și demne ce a luat împotriva comunismului și francmasoneriei, combatând caracterul anticreștin, subversiv și disolvant al acestor ideologii. În același timp s'a trasat linia de despărțire între preocupările de ordin superior, spiritual de cari trebuie să fie călăuzită preoțimea noastră întru îndeplinirea misiunii ei mântuitoare de suflete și între ispitele, înclinările și deviațiile care au atras în învălmășala, de multe ori difamantă a luptelor politice pe atâția dintre preoții noștri.

Nădăjdum că măsurile luate de conducerea supremă a Bisericii noastre în aceste chestiuni își vor avea repercusiunile lor favorabile și asupra vieții creștine din eparhia noastră. Preoții și intelectualii noștri cu dragoste pentru Biserică și grijulii de unitatea sufletească a neamului vor trebui să se înfrățescă tot mai mult în lupta cu răul distrugător de credințe și suflete.

Onorată Adunare Eparhială,

Sesiunea din anul acesta a Adunării noastre eparhiale este ultima din ciclul al doilea de 6 ani sub regimul Legii noi de organizare bisericească unificată. Gândindu-mă la această împrejurare mă simt îndemnat să rog Cerul ca să binecuvinteze lucrările acestei sesiuni și pe toți membrii Adunării cu prisos de har, de înțelegere, înțelepciune și dragoste pentru Biserică și cauza ei sfântă, ca astfel această sesiune să poată însemna o încoronare demnă și strălucită a nădejdelor și strădaniilor cu cari acum 6 ani s'a pornit la lucru.

Cu acestea declar sesiunea din anul acesta 1937, a Adunării noastre eparhiale deschisă.

Iară noi n'am primit duhul lumii, ci duhul cel dela Dumnezeu, ca să cunoaștem cele dăruite nouă de Dumnezeu.

(1 Cor. 2, 12.)

Ierarhia bisericească.

(Continuare).

În tot timpul persecuțiilor împăraților romani, creștinii se ascund în catacombe unde se săvârșesc ceremoniile. Pereții acestor catacombe ne sunt mărturia neprețuită a felului cum își exprimau creștinii sentimentele religioase adorând prin înscrisuri, icoane, cruci și alte semne pe Hristos și pe sfinții Săi.

Cu alte cuvinte din cele mai vechi timpuri creștine, chiar din vremea sfinților apostoli avem urme sigure despre cultul euharistiei, despre rugăciuni, adorațiunea chipului lui Hristos în formă de gravură pe pereți, adorarea sfintei Cruci și despre locașuri, mai întâiu în case particulare, unele mai modeste altele împodobite cu ornamentațiuni de aur și în fine despre *Biserici și cărți sfinte*.

Despre *catacombele* din Roma s'au dus aprinse discuțiuni. Din aceste discuțiuni a rămas convingerea indiscutabilă că ele erau săpate și zidite de creștini, pe deoparte pentru trebuințele cultului, pe de altă parte pentru așezarea morților lor.

În catacombe erau felurite fride sau galerii într'o ordine desăvârșită, ba chiar cu anumite gradații, în raport cu vârsta celor reșoși, dar mai ales în raport cu sfințenia și martirajul lor.

În afară de cultul divin al primilor creștini ca: *rugăciuni și frângerea pânilor*, cultul morților și venerarea moaștelor martirilor forma un obiect de mare atențiune. „De obicei în fundul chiliei (firizilor, galeriilor din catacombe) era așezat mormântul *vreunui martir*, considerat ca protector al celor morți (iar pe lângă el în ordine perfectă erau așezați alții creștini) după evlavioasa dorință a primilor, creștini, de a se așeza cât mai aproape de plăcuții Domnului. Mormintele martirilor mari erau păstrate cu multă evlavie, în chilii anume scobite și erau **vizitate nu numai în timpuri grele de persecuțiune**, dar chiar după ce creștinismul fu proclamat ca religie domnitoare. Morților de o însemnătate deosebită li se săpau morminte mai bine chibzuite. Pentru un mort, de un așa fel sau pentru un martir se scobia în peretele unei chilii ori chiar și în pereții galeriilor un sicriu în care era pus mortul; sicriul acesta era *astupat cu o lespede de marmoră*, avea o scobitură deasupra lui în formă de semicerc ori patrată. În așa chip sicriul devenea umbrit sau de un arc (arcosolim) sau de un tavan drept (sepolcro a mensa).

Îngroparea creștinilor și mai ales a martirilor se săvârșea cu o serbare religioasă, pe cât era cu

putința unei Biserici persecutate. În împrejurarea mortului se aprindeau făclii, cari însemnau lumina și mângăierea evanghelică; adunarea cânta psalmi, iar preoții binecuvântau, luându-și rămas bun dela cel mort. Cu câtă venerațiune se păstrau osemintele martirilor, se vede din cuvintele Smirnenilor, prin cari afirmă că: „ei au cules relicvele lui Policarp de o mic de ori mai scumpe de cât pietrele prețioase și aurul curat și le-au închis cu respect într'un loc.“*)

Constatăriile de mai sus se bazează pe fapte și date istorice, rămase dela primii creștini din secolul I, II și III; de atunci, de când s'a început organizarea vieții creștine, chiar de pe vremea supraviețuitorilor apostolilor și celor șaptezeci de învățăcei.

Cultul morților, cultul martirilor era într'o cinste așa de pioasă, încât mormintele lor purtau semnele venerațiunilor.

Cântările la morți, *luminele* cari întălisau „lumina și mângăierea evanghelică“, precum și slujbele preoților, erau la primii creștini o grijă deosebită pentru sufletul rășoșilor.

(Urmează)

Pr. Traian Constantin

Scurtă privire istorică asupra bisericii ortodoxe române din Banat.

de Pr. Constantin Târziu
licențiat în teologie.

Pela 1237 se așează în ținutul Severinului niște călugări Dominicani cu scopul de a face convertiri printre Români din Sudul-Banatului și din Valea Olteniei, dar încercarea nu are nici un rezultat.¹⁾ Din activitatea cavalerilor Ioaniți așezați sau nu pe aceleași meleaguri, n'a rămas nici o urmă. Așa pe timpul lui Ladislav IV Cumanul (1272—1290), un slab catolic, se iau măsuri mai drastice împotriva ortodocșilor din regat la instigația unui episcop, catolic fanatic. Astfel la 1279 se întruni faimosul sinod din Buda care în capitolul 120 al decretelor sale, intitulat „De sacerdotibus schismaticis“ ia următoarea hotărîre²⁾: „Acestora (schismaticilor) nu le este iertat a ținea cult dumnezeiesc, a zidi capele sau alte case sfinte, nici credincioșilor nu le este iertat a lua parte la astfel de cult dumnezeiesc, sau a intra în astfel de capele. În caz de lipsă să se aplice în contra acestor preoți forța brachială.“³⁾ În același an

*) Dr. B. Cireșan: op. citat.

1) Șt. Lușsa o. c. p. 58.

2) Șt. Lușsa o. c. p. 59.

3) Șt. Metis o. c. p. 41.

papa îl mai obligă pe Ladislau prin jurământ să prindă pe toți ereticii (ortodocșii) din Ungaria și din țările supuse lui și să i alunge.⁴⁾ La 1280 regele promite din nou în mod solemn că va curăți regatul de eretici, dar se pare că hotărârea a rămas numai pe hârtie ca și celelalte hotărâri⁵⁾ de persecuție, căci la moartea lui Ladislau papa se îndoia, ori de a fost regele catolic sau ba.⁶⁾

Sub urmașul său Andrei III (1290—1301) papa Bonifaciu VIII (1294—1303) invită la 1299 pe arhiepiscopul de Strigoniu să întrebuinteze chiar inchiziția împotriva ereticilor din regatul Ungariei și cere până și ajutorul regelui Boemiei, la 1301, împotriva ordoșilor din Ungaria, pretinzând că schismaticii aproape au ruinat regatul.⁷⁾

Odată cu suirea Angevinilor pe tronul Ungariei (1308—1395) propaganda și măsurile represive împotriva ortodoxismului din Ardeal și Banat se întetesc. Papii trimit scrisori peste scrisori atât regelui cât și căpeteniilor ordinelor din Ungaria, dându-le mereu îndrumări și încurajându-i în opera lor de stârpire a „schismaticilor” cum ziceau ei. Astfel la 1304 Benedict XI (1303—1305) scrie priorului Dominicanilor să trimită în Cumania câțiva frați „ad illuminationem cece multitudinis et exterminuum haereticæ falsitatis”, pentru că aflase ca erau acolo episcop și preoți de legea grecească.⁸⁾ La 1 Februarie 1327 Ioan XXII (1316—1334) scrie Voevodului Țării Românești, lui Salomon, comitele Brașovului și Voevodului Transilvaniei, precum și altor nobili de aci să sprijinească din toată puterea lur pe călugării și inchizitorii pe care îi va trimite priorul Ungariei, căruia îi scrisese în aceeași zi autorizându-l să predice o cruciadă împotriva tuturor ereticilor din Ungaria și țările vecine. Bineînțeles că ordinul papei n'a putut fi executat în întregime, dar din scrisoarea lui din 23 Maiu 1328 se vede că Dominicanii au avut, dacă nu se laudă, un efemer succes printre Români.⁹⁾ Deasemenea la 1330 și 1332 Ioan XXII ia măsuri în contra *schismaticilor* de pe la marginea regatului ajutându-l pe rege cu bani și asmuțând inchiziția.¹⁰⁾ Din partea sa regele Carol Robert (1309—42) se mulțumește să înființeze, în scop de propagandă desigur, la Lipova o mănăstire de minoriți închinată Sf. Ludovic de Toulouse, ruda sa.¹¹⁾

Ludovic I (1342—82) procedează și mai strașnic împotriva Românilor ortodocși și mai ales împotriva celor din Banat; ei au avut să sufere cele mai multe vexațiuni pentru credința lor pentru că se găseau la marginea regatului, iar Ludovic se străduia să-i catolicizeze, crezând ca dacă vor avea aceeași credință cu el granița aceasta orientală va fi mai în siguranță împotriva atacurilor principilor ortodocși. La 1345 Clement VI (1342—52) însărcinează cu propaganda în Banat pe Franciscanul Anfonio Spoleto care în scopul acesta învășase chiar românește, dar progrese nu putu face din cauză că Români nu primiră pe preoții unguri așezați de Spoleto.¹²⁾ Tot la 1345 aflăm dintr'o scrisoare a aceluiași papă că au fost câștigați pentru credința catolică mai mulți Români de prin Transilvania și Sirmiu.

(Urmează).

Originea botezului creștin.

De preotul Ioan Nicorescu

Imaginea despre „necurăție” care se ștergea prin spălările de sus n'are nimic cu necurăția fizică sau morală, ci e pur religioasă. De exemplu: necurate sunt obiectele și persoanele, cari nu pot veni în atingere cu dumnezeirea și cultul, deoarece stând în legătură sau atingere cu alți zei ori spirite se molipsesc. Această *necurăție* trece ușor dela un obiect și persoană la alta. Aceasta e cea mai *veche* și *masivă imagine a necurăției*. În fine trebuie să ne referim la valoarea și *puterea apei*, și îndeosebi a *apei curgătoare*, și anume în răsărit la *Semiti*.¹⁾ Conform acestora *apa curgătoare* stă în strânsă legătură cu dumnezeirea și de aci e plină de puterea divină. În acest înțeles li s'a atribuit izvoarelor și apelor curgătoare o putere de vindecare. De exemplu vindecarea lui Neeman sirianul prin scaldarea sa în Iordan. IV. Reg. V. 8 sq. Avem o formă atrăgătoare cu monoteismul despre valoarea apei de viață în Testamentului Nou la Ioan V. 4, puterea de vindecare a apei dela lacul Bethesda, la care se pogora un înger din cer și *mișca*²⁾ nu turbura apa. Despre lacul acesta nu se află urmă nici la istoriograful Iosif Flaviu, nici la rabini. Eusebiu și Ieronim țin izvorul Preacuratei la coasta sudestică a muntelui templului de lacul Bethesda. După Eusebiu, apa lacului era roșie, așa

12) Șt. Lupșa o. c. p. 64.

4) Idem l. c.

5) Șt. Lupșa l. c.

6) Idem p. 60.

7) Șt. Lupșa o. c. p. 60.

8) Idem o. c. p. 61.

9) Șt. Lupșa o. c. p. 623.

10) Idem o. c. p. 64.

11) Fr. Griselini o. c. p. 16.

1) Robertson Smith-Stübe: „Die Religion der Semiten”.
2) Dr. W. M. L. de Wette: „Exegetisches Handbuch zum Neuen Testament”. I. Band.

că el atribue puterea de vindecare a compoziției solului. Tot Eusebiu scrie, că colorarea roșie a apei provine de la sângele animalelor, așa că după dânsul lacul era pentru animale. Despre puterea de vindecare a apei, cei vechi credeau că apa și îndeosebi cea *curgătoare* vine de la Dumnezeu și că dumnezeirea locuiește în apă, ori că din timp în timp se coboară dumnezeirea și îi dă putere de vindecare. Pentru aceea și credeau că apa poate spăla *necurăția*, alungă spiritele necurate, spală întinăciunea și infecția păcatului. Și pentrucă are putere dumnezească, se folosește la *sfințire* și se poate aduce prinos. De aci provine și sfințirea apei în biserica noastră.

Această credință respective imagini periseră în oficialitatea iudaică; și, în special în cercurile mai înalte nici nu se mai practicau spălările cu ceremoniile obicinuite. Iudeii se supuneau acestei discipline de spălare pentru curăție, pentrucă le poruncise Dumnezeu, fără însă a cugeta asupra înțelesului și valorii acestora. Cu toate acestea, datinile și credințele acestea nu s'au putut șterge și stărpî pretutindeni din sânul poporului iudeu. Unele din datinile religioase ale poporului iudeu precum și unele obiceiuri, cari formau baza cultului, cu timpul au rămas mult îndărăt, dar pentru aceea nu s'au șters, ca la timp și ocaziuni să se ridice din nou ca niște valuri, și conform timpului și evoluției, într'o nouă formă să reapară și să se impună din nou ca un obicei istoric la baza cultului.

Analog stau spălările și botezul la Iudei, sub care nu înțelegem un stat numai de rabini și farisei, cari credeau că apa spală și mijlocește ertarea păcatelor. Credința sau imaginea că apa nimicește și spală păcatele, se poate conform credinței lor admite, unde e vorba că cu voia sau fără de voe a ajuns în atingere și s'a molipsit de spirite rele, contrare dumnezeirii, prin diavoli, și ar dori a se elibera de spiritele rele. De îndată ce păcatul e calificat ca neascultare de Dumnezeu, prin voință și faptă, o bac, un *botez* poate spăla păcatul și se consideră ca *ertare de păcate*; dincolo, la Iudei, cu numirea de: *spălare a păcatului*. Că prin botez se iartă păcatele, pentru aceasta sunt două lămuriri legate de o altă. Ca un fel de trecere între ambele lămuriri se poate lua imaginea atinsă mai sus, că păcatele lucrează în om prin puterea spiritelor rele, a diavolilor, și această imagine se află în faptă în multe cercuri din iudaism³⁾ și are aderenți și în Testamentul Nou⁴⁾ de unde apare mai apriat în biserica mai

nouă din timpul Barnabei, Herma și alții. Imaginea veche despre *necurăție* și însemnătatea apei a ajuns iarăș la putere și conștiință în botezul prozeliților; botezul acesta era spălarea necurăției păgânești, adecă atingerea cu idoli, ori demonii. La credința, că apa alungă spiritele străine, rele, se alătură opiniunea dezvoltată mai târziu în creștinism că baia de apă mijlocește spiritul lui Dumnezeu. Se credea, era însă naivitate că unde locuiesc spiritele rele, acolo Dumnezeu n'are loc, și întors. Credința că prin baia de apă Dumnezeu mijlocește spiritul său și că apa curgătoare stă în legătură cu Dumnezeu și că are putere dumnezească, menținându-se în popor, nu dispăruseră din iudaism la venirea lui Iisus.

În una din omiliile lui Clement, prelucrată într'un document iudeo-creștin se arată puterea apei botezului care exercită renașterea; la XI. 22 scrie: Au nu se mai mișcă apa prin Duhul și n'are spiritul începutul de la atotfăcătorul Dumnezeu? Pentru că așa a zis prorocul Moise: La început a făcut Dumnezeu cerul și pământul, și spiritul lui Dumnezeu se purta peste apă. Cumpenește că apa toate le poate, apa are începutul mișcării de la Spiritul și acesta începutul de la Dumnezeu tuturor. Pentru aceea adunați-vă aci pentrucă pe apă planează de la început o putere milostivă⁵⁾. Aceasta nu este altceva decât imaginea vechilor Semiți despre apa curgătoare, împodobită și spiritualizată cu material biblic (vezi Tertulian despre botez — de baptismo III. 4). O nouă cercetare a acestor obiceiuri ne-ar conduce la scrutarea izvoarelor despre Babilon, țara mamă a acestora.

(Urmează)

Ș T I R I

„**Frăția Ortodoxă Română**“. *Adunarea generală a F. O. R-ului, secția eparhială Caransebeș se ține anul acesta în Făget, Duminecă la 6 Iunie 1937, după slujirea Vecerniei la orele 15 în sfânta biserică de acolo. Rugăm Onor. preoțime și pe toți dreptmăritorii creștini din tractul protopresbiteral al Făgetului să ia parte la această nouă manifestare a ortodoxiei noastre bănățene.*

Cercul religios „Sfântul Gheorghe“ funcționează mulțumitor în multe din parohiile noastre, în unele chiar în chip laudabil. Pe lângă cazurile arătate, vom publica într'un număr viitor numele parohiilor în cari acest cerc activează destul de mulțumitor.

3) Testamente der 12 Patriarchen. II Clem. 18, 2.

4) Herma IV. 3, 4 squ. Varnava 4, 14. Clem. Homil. VII. 36 squ.

5) Vezi „Die Theorie Recognitiones“ VIII. 26.

Adunarea generală a membrilor fondului de ajutorare în caz de moarte s'a ținut joi. S'a desbătut raportul despre gestiunea anului trecut, primindu-se în întregime. S'a ales apoi o comisiune care să studieze modificarea Regulamentului Fondului.

Adunarea generală a Asociației Învățătorilor din județul Severin s'a ținut Duminecă și luni săptămâna trecută în Logoj. Au luat parte cu acest prilej, pe lângă învățătorimea din județ, un mare număr de intelectuali, precum și delegații tuturor instituțiilor și societăților culturale și patriotice din județ. Remarcăm, din cuvântarea președintelui dl Pavel Jumanca o mare dorire de a se reapropia școala și învățătorii ei de biserică, aceea care a fost și este unica ocrotitoare a sufletului nostru românesc. Deasemenea, din darea de seamă a dnei Sidonia Stan, se constată că asociația progresează simțitor sub conducerea destoinicului ei președinte.

Serbare străjerească. La sărbătoarea SS. împărați Constantin și Elena s'a făcut sfințirea și ridicarea Pavilionului național la stola școlii primare, apoi investirea și luarea legământului vechilor cercetași dela școala primară și tuturor elevilor dela liceu și școala normală. Seara a avut loc un foc de tabără. Serbările au animat mult tineretul, mai ales că au început cu participare la sfânta liturgie unde P. S. Episcop li-a vorbit, binecuvântând steagul și pe comandanți cari au sărutat mâna Arhierelui.

O frumoasă dovadă de dragoste și alipire către biserică arată elevele școlii de gospodărie și industrie casnică din loc. Conducute de d-ra Anica Balint, fată de preot, au cântat Dumineca trecută la sfânta liturgie, dând toate răspunsurile liturgice într'un cor instruit pe trei voci. Poate fi mândră de aceasta și d-na Elena Sintai, care a dat viață acestei școlii, ca și elevele, în majoritate fete din Basarabia.

Elev premiat la religie. La concursul organizat de Tinerimea Română elevul de clasa VII a liceului Traian Doda din Caransebeș Pavel Bunăin a fost premiat la Religie cu premiul I cu cunună. Felicităm pe acest elev distins și de mari speranțe pentru Biserica noastră ortodoxă!

Intrunire de 10 ani. Absolvenții liceului „Traian Doda” din Caransebeș, seria 1926/1927 sunt rugați să participe la întrunirea de 10 ani, ce va avea loc în 27 Iunie a. c. în cadrele încheierii anului școlar.

Nr. 2250 Șc. 1937.

Notă oficială.

Sfântul Sinod în ședința sa dela 11 Martie a. c. a luat o hotărâre prin care condamnă francmasoneria, atât ca doctrină, cât și ca organizație și ca metodă de lucru, și în special pentru următoarele motive:

1. Francmasoneria învața pe adepții ei și să renunțe la orice credință și adevăr revelat de Dumnezeu, îndemnându-i să admită numai ceea ce descopere cu rațiunea lor. Ea propagă astfel necredința și lupta împotriva creștinismului ale cărui învățături sunt revelate de

Dumnezeu. Vănușind pe cât mai mulți intelectuali să și-i facă membri și obișnuindu-i pe aceștia să renunțe la credința creștină, Francmasoneria îi rupe dela Biserică, și având în vedere influența însemnată ce o au asupra poporului, ce de așteptat ca necredința să se întindă asupra unor cercuri tot mai largi. În fața propagandei anticreștine a acestei organizații, Biserica trebuie să răspundă cu o contrapropagandă.

2. Francmasoneria propagă o concepție despre lume panteist-naturalistă, reprobând ideea unui Dumnezeu personal deosebit de lume și ideea omului ca persoană, deosebită, destinat nemuririi.

3. Din raționalismul și naturalismul său, Francmasoneria deduce în mod consecvent, o morală pur laică, un învățământ laic, reprobând orice principiu moral „heteronom” și orice educație ce rezultă din credința religioasă și din destinația omului la o viață spirituală eternă. Materialismul și oportunismul cel mai cras în toate acțiunile omului, este concluzia necesară din premisele Francmasoneriei.

4. În lojile Francmasone se adună la un loc Evreii și creștinii și Francmasoneria susține că nu mai cei ce se adună în lojile cunosc adevărul și se înalță deasupra celorlalți oameni. Aceasta însemnează că creștinismul nu dă nici un avantaj în ce privește cunoașterea adevărului și dobândirea mântuirii membrilor săi. Biserica nu poate privi impasibil cum tocmai dușmânii de moarte ai lui Hristos să fie considerați într'o situație superioară creștinilor din punct de vedere al cunoașterii adevărilor celor mai înalte și al mântuirii.

5. Francmasoneria practică un cult asemănător celui al misterelor precreștine. Chiar dacă unii adepți ai ei nu dau nici o însemnătate acestui cult se vor găsi multe spirite mai naive asupra cărora acest cult să exercite o oarecare forță quasi religioasă. În orice caz prin acest cult Francmasoneria vrea să se substituie oricărei alte religii, deci și creștinismului.

În afară de motivele acestea de ordin religios Biserica mai are în considerare și motive de ordin social când întreprinde acțiunea sa contra Francmasoneriei.

6. Francmasoneria este un ferment de continuă și subversivă subminare a ordinii sociale prin aceea că își face din funcționarii Statului, din ofițeri, unelte subordonate alte autorități pământești decât aceleia care reprezintă ordinea stabilită vizibil. Îi face unelte în mâna unor factori neștiuți încă de ei, având să lupte pentru idei și scopuri politice ce nu le cunosc. E o luptă nesinceră, pe la spate, niciodată nu există o siguranță în viața Statului și în ordinea stabilită. E o luptă ce ia în sprijinul ei minciuna și întunericul. Împotriva jurământului creștinesc pe care acei funcționari l-au prestat Statului, ei dau un jurământ păgânesc.

7. Francmasoneria luptă în potriiva legii naturale, voite de Dumnezeu, cf. căreia omenirea e compusă din națiuni. Biserica ortodoxă care a cultivat totdeauna specificul spiritual al națiunilor și li-a ajutat să-și dobândească libertatea și să-și mențină ființa primejduită de asupritori, nu admite această luptă pentru exterminarea varietății spirituale din sânul omenirii.

Iar ca măsurile cele mai eficace pe care Biserica înțelege să le ia în potriiva acestui dușman al lui Dumnezeu, al ordinii sociale-morale și al națiunii, sunt următoarele:

1. O acțiune persistentă publicistică și orală de demascare a scopurilor și activității nefaste a acestei organizații.

2. Indemnarea intelectualilor români, cari se dovedesc a face parte din loji, să le părăsească. În caz contrar „Frăția Ortodoxă Română” existîndă pe toată țara va fi îndemnată să izoleze pe cei ce preferă să rămână în loji.

Biserica le va refuza la moarte slujba înmormîntării, în caz că până atunci nu se căesc.

De asemenea le va refuza prezența ca membrii în corporațiile bisericești.

3. Preoțimea va învăța poporul ce scopuri urmărește acel care e Francmason și-l va sfătui să se fe-rească și nu dea votul candidaților ce aparțin lojilor.

4. Sfântul Sinod și toate corporațiunile bisericești și asociațiile religioase stărui pe lângă Guvernul român și Corpurilor legiuitoare să aducă o lege pentru desti-narea acestei organizații oculte. În caz că Guvernul nu o va face, Sfântul Sinod se va îngriji să fie adusă o astfel de lege din inițiativă parlamentară.

Din cele arătate se vede că această aso-ciație secretă cu largi ramificații aici la noi, lucrează activ și în chip opus învățaturii Bise-ricii noastre.

Dreptaceea On. preoțime să atragă atenția păstoritilor asupra francmasoneriei, ferindu-se de ea, căci în caz contrar trebuie să le refuze asistența bisericii.

Caransebeș în 25 Mai 1927.

Episcopul diecezan:

† VASILE

Dela oficiul protopresbiterial ort. rom. al Oraviței.

Nr. 199/1937.

CONVOCARE.

În înțelesul § 13 din Regulamentul pentru procedura la alegerea de protopresbiter, Venerabilul Consiliu Eparhial în ședința sa din 4 Septembrie 1936, cu Nr. 6532 B. 1936 a numit pe subsemnatul comisar consistorial pentru actul alegerii de protopresbiter în tractul proto-presbiteratului vacant Bocșa-montană.

Primind cu Nr. 2602 B. 1937 din 21 Aprilie 1937, toate hârtiile necesare pentru îndeplinirea acestui act, în sensul § 15 din același regulament, cu onoare convoc și declar de convocată

Adunarea protopresbiterială electorală a BOCȘEI-MONTANE

pe luni 28 Iunie 1937, ora 11 a. m. în sft. biserică parohială din Bocșa-montană, pentru

efectuarea alegerii de protopresbiter al acestui tract, la care sunt invitați a participa atât mult onorații membrii ordinari cât și cei aleși ad-hoc preoți și mireni.

Sfânta liturgie cu chemarea duhului sfânt se va celebra la ora 9 a. m. în aceeași sft. biserică.

Oravița la 22 Mai 1937.

Virgil Musta

Protopresbiter și comisar consistorial.

Publicațiune.

Pe baza incuviințării Ven. Consiliu Eparhial Nr. 2761/E. din Maiu 1937, se aduce la cunoștință, că în ziua de 15 Iunie 1937, ora 10 a. m. se va ține la Oficiul parohial din Lugoj licitație publică cu oferte închise pentru lucrările de restaurație dela biserică ortodoxă română din Lugoj.

Licitatiia se va ține în conformitate cu Legea con-tabilității Publice, precum și Regulamentul O. C. L.

La licitație sunt admiși numai antreprenori cvali-ficați, precum și măestrii zidari, cari dovedesc cu acte oficiale, că au mai executat lucrări de tencueli de ase-menea natură în bune condițiuni.

Toate persoanele, cari vor lua parte la licitație, vor depune pe lângă ofertă o garanție de 10% din va-loarea lucrării în numerar sau efecte de stat.

Proiectul lucrării poate fi văzut zilnic dela ora 10—12 în biroul epitropiei sau la Serviciul județean de drumuri Severin.

Consiliul parohial își rezervă dreptul a da lucrarea ofertantului în care are mai multă încredere.

Lugoj la 25 Maiu 1937.

Dr. Aurel Mihaescu
președinte.

Petru Lăiețiu
secretar.

Brâne preoțești

dela cele mai renumite fabrici și cu prețuri convenabile
de vânzare la **Librăria diecezană.**

Obiecte bisericești

dela cele mai renumite fabrici, se află
de vânzare la **Librăria Diecezană.**